

ทำไมประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ไม่สามารถพัฒนาประเทศได้? ตอนที่ 2

จรินทร์ ชลไพศาล
สำนักพัฒนาและส่งเสริม

บทความในตอนต้นที่ 1 ได้แสดงให้เห็นถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด “Paradox of plenty” หรือ “Resource curse” หรือปรากฏการณ์ที่พบว่าประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์แต่กลับมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมต่อกว่าเมื่อเทียบกับประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติไม่อุดมสมบูรณ์

อย่างไรก็ตาม รายงานการศึกษาวิจัยในช่วงหลัง ๆ ซึ่ให้เห็นว่าไม่จำเป็นเสมอไปที่ประเทศที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์จะต้องเกิด Paradox of plenty ตัวอย่างเช่น อินโดนีเซียและไนจีเรียซึ่งต่างเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำมันดิบอุดมสมบูรณ์ แต่รายได้ต่อหัวของประชากร (GDP per capita) ในประเทศอินโดนีเซียมากกว่าไนจีเรียประมาณ 4 เท่าตัว นอกจากนี้สาธารณรัฐ Sierra Leone และสาธารณรัฐ Botswana ซึ่งต่างก็เป็นประเทศที่มีเพชรอุดมสมบูรณ์ แต่สาธารณรัฐ Botswana มีรายได้ต่อหัวของประชากรสูงกว่า Sierra Leone ประมาณ 18 เท่าตัว¹ ดังนั้น ประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ คือ ทำอย่างไรประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์จึงไม่เกิดปัญหา Paradox of plenty

Joseph E. Stiglitz ผู้เคยได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ได้เขียนงานวิจัยในปี 2548 ที่ชื่อว่า Making natural resources into a blessing rather than a curse โดยมีเนื้อหาเพื่อเสนอแนะนโยบายที่จะป้องกันไม่ให้ประเทศที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์เกิดปัญหา Paradox of plenty ดังต่อไปนี้

นโยบายเศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomic Policies)

1. อัตราการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ² (Rate of extraction)

Joseph E. Stiglitz ซึ่ให้เห็นว่าทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ได้ถูกนำมาใช้ในวันนี้ไม่ได้หายไปไหน การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้จึงไม่ใช่ นโยบายที่สมเหตุสมผล นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติมีต้นทุนค่าเสียโอกาสค่อนข้างสูง เนื่องจากความมียู้อย่างจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติทำให้ราคาของทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ดังนั้น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบันทำให้สูญเสียโอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต หากประเทศไม่สามารถนำเงินที่ได้ไปลงทุนแล้วให้ผลประโยชน์มากกว่าการเก็บทรัพยากรไว้ใต้ดิน การขุดทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มาใช้มากขึ้นกลับจะทำให้ประเทศมีความมั่งคั่งลดลง

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_%28PPP%29_per_capita (2 มกราคม 2551)

² ทรัพยากรธรรมชาติในที่นี้เน้นถึงทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่สามารถใช้แล้วหมดไป (Exhaustible resource หรือ Non-renewable resource) เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และแร่ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรในประเทศสามารถใช้นโยบายต่างๆ เพื่อให้มีอัตราการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า เหมาะสม และคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรระหว่างปัจจุบันและอนาคต ตัวอย่างเช่น การเก็บค่าภาคหลวง ภาษี หรือออกกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรในประเทศ เป็นต้น

2. การกู้ยืมเงิน (Borrowing)

ประเทศที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์มีแนวโน้มที่จะได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศมากกว่าเมื่อเทียบกับประเทศที่มีทรัพยากรไม่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งสินเชื่อเหล่านี้จะเป็นเงินทุนระยะสั้นที่มีแนวโน้มที่จะเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับราคาของทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ เมื่อราคาน้ำมันสูงประเทศเหล่านี้จะได้รับเงินกู้มาก รัฐบาลในประเทศเหล่านี้จะสามารถใช้จ่ายได้มาก แต่เมื่อราคาทรัพยากรธรรมชาติลดลงสถาบันการเงินระหว่างประเทศมักจะเรียกคืนเงินกู้ ทำให้ประเทศที่พึ่งพารายได้จากการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติประสบปัญหาสภาพคล่องในที่สุด

ดังนั้น ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์มักจะมีแนวความคิดที่จะกู้ยืมเงินในจำนวนมากมาใช้ในการปัจจุบันอันเนื่องมาจากมีความเชื่อมั่นว่าจะมีรายได้จากการขายทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวอาจไม่ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจในระยะยาว ดังนั้น รัฐบาลที่กู้ยืมเงินมาจะต้องนำเงินที่กู้มาไปใช้จ่ายเพื่อการลงทุนให้ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าภาระดอกเบี้ยที่ต้องเผชิญ

3. แนวคิดด้านบัญชีประชาชาติ (Accounting framework)

แนวความคิดที่ผิดพลาดด้านบัญชีรายได้ประชาชาติในที่นี้ คือ ความเชื่อที่ว่าหากสามารถทำให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) เพิ่มขึ้น จะทำให้ประชากรในประเทศมีความกินดีอยู่ดีทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวคิดที่ไม่ถูกต้องเสมอไป เนื่องจากในความเป็นจริง Real GDP ไม่ได้สะท้อนถึงความกินดีอยู่ดีทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง มีหลายสิ่งหลายอย่างที่สะท้อนถึงความกินดีอยู่ดีทางเศรษฐกิจ แต่ไม่ได้นับรวมอยู่ใน Real GDP เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ดังนั้น ถึงแม้การผลิตและขายทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นจะทำให้ Real GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นเนื่องมาจากรายได้จากการผลิตและส่งออกทรัพยากรธรรมชาติ แต่หากประเทศนำเงินที่ได้มาไปลงทุนแล้วให้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่ากับผลตอบแทนจากการเก็บทรัพยากรธรรมชาติไว้ใต้ดิน รัฐบาลควรตระหนักว่าประเทศมีความมั่งคั่งลดลง ไม่ใช่ร่ำรวยขึ้น

แนวคิดทางบัญชีที่ถูกกล่าวถึงค่อนข้างมาก คือ “Green GDP³” ซึ่งพยายามที่จะวัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงการเสื่อมโทรมลงของสิ่งแวดล้อม และการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ

³ ประเทศจีนเคยนำเอาแนวคิด Green GDP ไปใช้ในปี 2547 แต่ปัจจุบันแนวความคิดดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปแล้ว เนื่องจากผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 8-12 ของ GDP ส่งผลทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจีนซึ่งวัดโดย Green GDP เข้าใกล้ศูนย์ ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ http://en.wikipedia.org/wiki/Green_Gross_Domestic_Product (2 มกราคม 2551)

4. การปฏิรูปเชิงสถาบัน (Institutional reformed)

ความผันผวนของราคาทรัพยากรธรรมชาติเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศที่พึ่งพารายได้จากการผลิตและส่งออกทรัพยากรธรรมชาติควรมีการปฏิรูปเชิงสถาบัน ซึ่งการปฏิรูปเชิงสถาบันรูปแบบหนึ่งที่สำคัญ คือ การจัดตั้งกองทุนรักษาเสถียรภาพ (Stabilization funds)

ตัวอย่างของประเทศที่จัดตั้งกองทุนรักษาเสถียรภาพล่าสุด คือ ประเทศอาเซอร์ไบจานและคาซัคสถาน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อที่จะปกป้องคุ้มครองความผันผวนและความไม่แน่นอนของรายรับที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งเพื่อเก็บออมเงินที่ได้จากการขายทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ประชาชนรุ่นหลัง นอกจากนี้ รัฐอลาสก้า ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้จัดตั้งสถาบันที่เรียกว่า Oil revenue distribution funds ขึ้นเพื่อกระจายรายได้ที่ได้รับจากการขายน้ำมันให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนมีแรงจูงใจที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ผ่านการตรวจสอบการทำงานของรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Palley, 2003)

นโยบายเศรษฐกิจจุลภาค (Microeconomic Policies)

1. ความโปร่งใส (Transparency)

จากข้อมูลดัชนีวัดระดับการคอร์รัปชัน หรือ Corruption Perceptions Index (CPI) ในปี พ.ศ. 2549 พบว่าประเทศที่ประสบปัญหา Paradox of plenty ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการคอร์รัปชันในระดับสูง เช่น ประเทศแองโกลาและไนจีเรียมีคะแนน CPI เพียง 2.2 จาก 10 คะแนน สาธารณรัฐ Sierra Leone มีคะแนน 2.1 และเวเนซุเอลามีคะแนนเพียง 2.0 คะแนนเท่านั้น⁴ ดังนั้น นักเศรษฐศาสตร์จำนวนไม่น้อยจึงเชื่อว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศไม่ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างแท้จริง คือ ปัญหาการคอร์รัปชัน

การเพิ่มความโปร่งใสเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในการลดโอกาสการคอร์รัปชันได้ นโยบายด้านการเพิ่มความโปร่งใสในที่นี้ คือ การเพิ่มข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐบาลกับบริษัทเอกชนที่ทำธุรกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ประชาชนหรือผู้ที่สนใจ ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน จำนวนทรัพยากรธรรมชาติที่ผลิตได้ รายละเอียดทางการเงินของบริษัทเอกชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

องค์การระหว่างประเทศได้รณรงค์ให้บริษัทเอกชนที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรายจ่ายที่ให้แก่ภาครัฐ ภายใต้ชื่อโครงการ “Publish what you pay” โดยมีหน่วยงานระหว่างประเทศเป็นสมาชิกให้ความร่วมมือมากกว่า 300 หน่วยงาน⁵ อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าวยังมีจุดอ่อน เนื่องจากการร่วมมือโดยสมัครใจจากฝ่ายบริษัทเอกชนเท่านั้น (Palley, 2003)

⁴ ประเทศที่ได้รับการจัดลำดับว่ามีคอร์รัปชันน้อยที่สุด ได้แก่ ฟินแลนด์ เดนมาร์ก และนิวซีแลนด์ ซึ่งได้ 9.4 จาก 10 คะแนน ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 84 ร่วม มีคะแนน 3.3 ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้ที่ <http://www.infoplease.com/ipa/A0781359.html> (2 มกราคม 2551)

⁵ <http://www.publishwhatyoupay.org/english/coalition/members.shtml> (2 มกราคม 2551)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 นายโทนี่ แบลร์ ได้จัดตั้ง Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) ขึ้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทั้งบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความโปร่งใสเกี่ยวกับรายรับจากทรัพยากรธรรมชาติระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศที่เข้าร่วม EITI จะใช้รายงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยบริษัทเอกชนจะแสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายที่ให้แก่รัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรายรับที่ได้รับจากบริษัทเอกชนและเงินที่ส่งให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐเองก็มีหน้าที่รายงานรายละเอียดเกี่ยวกับรายรับที่ได้จากเอกชนและรัฐวิสาหกิจเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ บริษัทยักษ์ใหญ่ทางการค้าทรัพยากรธรรมชาติ เช่น BHP Billiton, BP, Debeers, Newmont, Rio tinto และ Shell ต่างสนับสนุนโครงการดังกล่าว⁶

ประเด็นเรื่องการสร้างความโปร่งใสมีความสำคัญมากขึ้นในชุมชนระหว่างประเทศ โดยล่าสุดในเดือนตุลาคม 2550 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้เผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความโปร่งใสทางด้านรายรับจากทรัพยากรธรรมชาติ (Guide on resource revenue transparency)⁷

2. การออกแบบการประมูล (Auction design)

Paradox of plenty อาจเกิดจากการที่รัฐบาลออกแบบสัญญาด้านการประมูลไม่เหมาะสม ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากวิธีการประมูลส่งผลกระทบต่อรายรับที่รัฐบาลจะได้รับจากทรัพยากรธรรมชาติ ในบางกรณีการออกแบบการประมูลที่ไม่เหมาะสมทำให้การแข่งขันในตลาดลดลง และทำให้รัฐบาลสูญเสียผลประโยชน์อันพึงจะได้รับด้วย

วิธีการประมูลมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน กล่าวคือ การประมูลแบบ Bonus bidding ซึ่งกำหนดให้บริษัทแข่งขันกันเสนอเงินแก่รัฐบาลตั้งแต่ช่วงเริ่มสัญญา การประมูลแบบนี้จะมีข้อดี คือ รัฐบาลจะได้รับเงินก้อนใหญ่ทันทีตั้งแต่เริ่มสัญญาและไม่มีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงิน ข้อเสีย คือ บริษัทเอกชนผู้ประมูลมีความเสี่ยงค่อนข้างสูง เนื่องจากวิธีการนี้ทำให้บริษัทผู้เข้าประมูลจ่ายเงินจำนวนมากทั้งที่ยังไม่ทราบถึงปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติและต้นทุนการขุดทรัพยากร ซึ่งอาจทำให้มีบริษัทเอกชนเข้าร่วมประมูลน้อย ส่งผลให้มีการแข่งขันกันค่อนข้างน้อย

วิธีการประมูลในการทำธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติอีกประเภทหนึ่ง คือ Royalty bidding⁸ ซึ่งบริษัทผู้เข้าประมูลจะแข่งขันกันเสนอส่วนแบ่งจากรายรับของการขายทรัพยากรธรรมชาติให้แก่รัฐบาล นั่นก็คือค่าภาคหลวง (Royalty) วิธีการนี้บริษัทผู้เข้าประมูลมีความเสี่ยงน้อยกว่าแบบ Bonus bidding เนื่องจากไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินก้อนใหญ่ให้แก่รัฐบาลตั้งแต่ช่วงต้นสัญญา บริษัทจะจ่ายเงินให้รัฐบาลก็ต่อเมื่อมีรายรับจากการขายทรัพยากร ส่งผลทำให้หากขุดพบทรัพยากรน้อยบริษัทก็จะจ่ายให้กับรัฐบาลน้อยเช่นเดียวกัน ดังนั้นข้อดีของ Royalty bidding คือ ทำให้มีการแข่งขันมากกว่าและอาจส่งผลทำให้รัฐบาลได้รับรายได้มากกว่าการ

⁶ ปัจจุบัน EITI มี Supporting countries จำนวน 10 ประเทศ Candidate countries 15 ประเทศ และ Intermediate countries จำนวน 9 ประเทศ (ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ได้เข้าร่วม) <http://www.eitransparency.org> (2 มกราคม 2551)

⁷ <http://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/101907g.pdf> (2 มกราคม 2551)

⁸ มีการประมูลอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า Profit-share bidding ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ Royalty bidding ต่างกันตรงที่ในกรณี Profit-share bidding บริษัทเอกชนจะแบ่งกำไรให้แก่รัฐบาล ในขณะที่ Royalty bidding บริษัทเอกชนจะแบ่งมูลค่าของผลผลิตให้แก่รัฐบาล

ประมูลแบบ Bonus bidding แต่ก็มีข้อเสีย คือ บริษัทเอกชนจะมีแรงจูงใจในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติน้อยกว่าแบบ Bonus bidding (Knapp, 2001)

ทั้งนี้ รัฐบาลสามารถเลือกวิธีการประมูลที่เหมาะสมได้โดยการประเมินสัดส่วนรายรับที่ได้รับจากทรัพยากรธรรมชาติของตนเทียบกับประเทศอื่นที่มีความเสี่ยงและต้นทุนในการทำเหมืองในระดับที่ใกล้เคียงกัน (Stiglitz, 2005)

ตัวอย่างของประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา Paradox of plenty คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีงานวิจัยพบว่าสหรัฐอเมริกาสามารถใช้ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์อย่างคุ้มค่า กล่าวคือ สหรัฐอเมริกามีการลงทุนพัฒนาความรู้รวมทั้งเทคโนโลยีมากกว่าการเน้นการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ ตัวอย่างของการลงทุนของภาครัฐที่สำคัญ คือ การจัดตั้ง United States Geological Survey (USGS) ในปี พ.ศ. 2422 นอกจากนี้ สินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของสหรัฐอเมริกามีความเชื่อมโยงกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง (Wright and Czelusta, 2002) และ นอร์เวย์ซึ่งเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำมันอุดมสมบูรณ์แต่ไม่เกิดปัญหา Paradox of plenty เช่นกัน เนื่องจากรายรับจากการส่งออกน้ำมันได้ถูกนำไปลงทุนในด้านการศึกษาและกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ โดยรายรับจากน้ำมันส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนใน National funds ซึ่งมีมูลค่าสูงถึงประมาณร้อยละ 70 ของ GDP⁹

ในกรณีของประเทศไทยถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีแร่ปิโตรเลียม (จากข้อมูลของ USGS ในปี พ.ศ. 2549 พบว่าไทยมีผลผลิตแร่ปิโตรเลียมสูงเป็นลำดับที่ 5 ของโลก) แต่อาจยังไม่สามารถกล่าวได้ว่าการใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรแร่ปิโตรเลียม เนื่องจากสัดส่วนการส่งออกแร่ปิโตรเลียมที่ยังไม่ผ่านการเพิ่มมูลค่าค่อนข้างสูง (เจริญภพ, 2546) พบว่าประเทศไทยส่งออกปิโตรเลียมในรูปแบบแร่ดิบถึงประมาณร้อยละ 67 ของผลผลิตแร่ปิโตรเลียมทั้งหมด ทั้งนี้หากนำมาผลิตเป็นปิโตรเคมีหรือจะเพิ่มมูลค่าเพิ่มสูงกว่าส่งออกแร่ปิโตรเลียมดิบประมาณ 11 เท่าตัว ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ปิโตรเลียมของประเทศเป็นไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้ดำเนินนโยบายควบคุมการส่งออกแร่ปิโตรเลียมโดยเริ่มใช้มาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2539 และล่าสุดได้กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรระบุเป้าประสงค์ของการผลิตและโครงการใช้ประโยชน์จากแร่ปิโตรเลียมประกอบการพิจารณา เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าแร่ปิโตรเลียมภายในประเทศ

ประสบการณ์จากต่างประเทศชี้ให้เห็นว่าไม่จำเป็นเสมอไปที่ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์จะต้องประสบปัญหาในการพัฒนาประเทศ (Paradox of plenty) หากประเทศสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีแนวคิดในพัฒนาและเพิ่มมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติ ไม่นั้นเพียงนำทรัพยากรที่มีอยู่มาผลิตเพื่อขายในปัจจุบัน

ดังนั้น นโยบายด้านการสร้างความโปร่งใส การลงทุนพัฒนาเทคโนโลยี การสร้างอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการศึกษาวิจัยด้านการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรทั้งในปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

⁹ <http://www.henrygeorge.org/rem41.htm> (2 มกราคม 2551)

อ้างอิง

- เจริญภพ พรวิริยางกูร (2546) การใช้ประโยชน์ปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศไทย รายงานวิชาการ ฉบับที่ สอพ. 6/2546, กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
- Givin Wright and Jesse Czelusta (2002) Exorcising the resource curse: Minerals as a Knowledge Industry, Past and Present. Standford University, July 2002.
- Gunnar Knapp (2001) Resource Leasing. *Lecture Notes for Economics of Resources*, January 2001.
- Joseph E. Stiglitz (2005) Making Natural Resources into a Blessing rather than a Curse from Covering Oil: A Reporter's Guide to Energy and Development, Svetlana Tsalik and Anya Schiffrin, eds., The Open Society Institute: New York, 2005.
- Thomas I. Palley (2003) Lifting the Natural Resource Curse. *Foreign Service Journal*, December 2003.